

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. ректора

Харківського національного
медичного університету,

д. мед. н., професор

М'ясоєдов В. В.

_____ 2021 р.

Витяг

з протоколу № 1

фахового семінару з попередньої експертизи дисертації щодо розгляду наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи асистентки кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Харківського національного медичного університету Іскоростенської Ольги Володимирівни на тему «Комплексна система профілактики карієсу у дітей із синдромом Дауна», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 221 «Стоматологія»

15 березня 2021 р.

м. Харків

Голова фахового семінару: завідувач кафедри ортопедичної стоматології, доктор медичних наук, професор Янішен І. В.

Присутні: завідувачка кафедри стоматології, д. мед. н., професорка Соколова І. І., к. мед. н., доцентка кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Ярославська Ю. Ю., к. мед. н., доцентка Хмиз Т. Г., к. мед. н., доцентка Кузіна В. В., к. мед. н., доцентка Михайленко Н. М., асистентка Лепіліна К. М., асистентка Тіщенко О. В.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Харківського національного
медичного університету,

д. мед. н., професор

Капустник В. А.

« _____ » _____ 2021 р.

Витяг

з протоколу № 1

фахового семінару з попередньої експертизи дисертації щодо розгляду наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи асистентки кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Харківського національного медичного університету Іскоростенської Ольги Володимирівни на тему «Комплексна система профілактики карієсу у дітей із синдромом Дауна», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 221 «Стоматологія»

15 березня 2021 р.

м. Харків

Голова фахового семінару: завідувач кафедри ортопедичної стоматології, доктор медичних наук, професор Янішен І. В.

Присутні: завідувачка кафедри стоматології, д. мед. н., професорка Соколова І. І., к. мед. н., доцентка кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Ярославська Ю. Ю., к. мед. н., доцентка Хмиз Т. Г., к. мед. н., доцентка Кузіна В. В., к. мед. н., доцентка Михайленко Н. М., асистентка Лепіліна К. М., асистентка Тіщенко О. В.

Усього присутніх: 3 члени фахового семінару із попередньої експертизи дисертаційних робіт, 5 науково-педагогічних працівників.

Порядок денний: Апробація дисертаційної роботи асистентки кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Харківського національного медичного університету Іскоростенської Ольги Володимирівни за спеціальністю 221 «Стоматологія» на тему «Комплексна система профілактики карієсу у дітей із синдромом Дауна».

Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради ХНМУ (протокол № 6 від 15.06.2017 року).

Науковий керівник: доктор медичних наук, професорка, завідувачка кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Назарян Розана Степанівна.

Термін виконання: 01.09.2017 – 31.08.2021 р. р.

Рецензенти:

1. Доктор медичних наук, професорка Соколова Ірина Іванівна, завідувачка кафедри стоматології Харківського національного медичного університету;

2. Кандидат медичних наук, доцентка Ярославська Юлія Юріївна, доцентка кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Харківського національного медичного університету.

Із запитаннями до дисертантки звернулися: завідувач кафедри ортопедичної стоматології, д. мед. н, професор Янішен І. В., завідувачка кафедри стоматології, д. мед. н., професорка Соколова І. І., к. мед. н., доцентка кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Ярославська Ю. Ю., к. мед. н., доцентка Кузіна В. В., к. мед. н., доцентка Хмиз Т. Г., к. мед. н., доцентка Михайленко Н. М.

На підставі доповіді Іскоростенської О. В., відповідей на запитання, виступів рецензентів та дискусії одностайно ухвалили такий висновок:

Актуальність дисертаційного дослідження та його зв'язок з науковими планами Харківського національного медичного університету

Проблема високої поширеності карієсу зубів у дітей в Україні займає провідні позиції серед загальної стоматологічної захворюваності та широко висвітлюється в науковій літературі. Серед актуальних проблем сучасної стоматології помітне місце посідає питання лікування та профілактики захворювань органів порожнини рота у дітей, що мають вроджені вади розвитку. Синдром Дауна – найпоширеніше з усіх відомих на сьогоднішній день захворювань, викликаних числовими аномаліями аутосом.

Робота лікаря з дітьми, що мають відхилення в психічному розвитку і емоційно нестійкі, пов'язана зі значними складнощами проведення у них лікувально-корекційних заходів взагалі, і в порожнині рота зокрема. Низький рівень комунікації, проблемна поведінка, нервово-психічна збудливість, виражена рухливість дітей із синдромом Дауна ускладнюють надання стоматологічної допомоги пацієнтам цієї категорії.

На сьогоднішній день є суперечливі дані щодо високих показників поширеності карієсу зубів у дітей із синдромом Дауна (від 51 % до 95 %). Поодинокі наукові праці відтворюють клінічну картину щодо стоматологічного статусу дітей із хромосомною патологією, але не повною мірою вивчено патогенез та фактори ризику розвитку карієсу зубів у дітей із синдромом Дауна, не висвітлені принципи прогнозування, діагностики та профілактики стоматологічної патології.

У зв'язку з цим, науковий і практичний інтерес становить розроблення методів профілактики карієсу зубів у дітей із синдромом Дауна.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана в рамках науково-дослідних робіт Харківського національного медичного університету «Характер, структура та лікування основних стоматологічних захворювань» 2016 - 2018 р. р., державний реєстраційний номер 0116U004975, та «Оптимізація методів діагностики та лікування основних стоматологічних захворювань» 2019 - 2021 р. р., державний реєстраційний номер 0119U002899.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їхня новизна

Уперше в Україні вивчено стоматологічний статус дітей раннього віку з синдромом Дауна.

Уперше виявлено та проаналізовано сукупність факторів ризику розвитку стоматологічної патології у дітей із синдромом Дауна та побудовано «павутиння» факторів ризику карієсу зубів з метою візуалізації процесу.

Уперше розроблено анкету для батьків, що виховують дитину з особливостями розвитку, для виявлення факторів ризику розвитку стоматологічної патології у дитини.

Уперше нами було підібрано комплекс неінвазивних клінічних методів дослідження для виявлення стоматологічної патології, адаптований для дітей з особливостями психічного розвитку.

Розширено наукові дані щодо рівня стоматологічної захворюваності серед дітей із синдромом Дауна.

Доповнено та проаналізовано наукові дані про стан мікробіоценозу порожнини рота дітей із синдромом Дауна.

Уперше виявлено генетичні предиктори розвитку карієсу зубів у дітей із синдромом Дауна.

Уперше розроблено і впроваджено у практику комплекс патогенетично спрямованих профілактичних заходів, адаптованих для дітей із синдромом Дауна, що сприяє покращенню гомеостазу порожнини рота дитини, а саме

поліпшує гігієну порожнини рота, нормалізує показники плинності ротової рідини та впливає на рівень її мінералізуючого потенціалу.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, базується на глибокому вивченні автором джерел інформації, науково-інформаційному пошуці щодо даної проблеми, підтверджується методологічно правильною побудовою, достатньою кількістю обстежених пацієнтів, застосуванням сучасних методів досліджень, усебічним статистичним аналізом одержаних результатів з використанням комп'ютерної техніки. Результати отримано на апаратурі, яка пройшла державний метрологічний контроль.

Робота переконливо обґрунтована, наукові положення, висновки та рекомендації достовірні, повністю випливають з фактичного матеріалу, мають теоретичне й практичне значення.

Наукове та практичне значення одержаних результатів

У дисертаційній роботі представлено теоретичне та практичне обґрунтування й пропозиції практичного вирішення наукового завдання – вдосконалення надання стоматологічної допомоги дітям із синдромом Дауна.

У роботі наведено теоретичне обґрунтування й нове вирішення наукового завдання, яке полягає у розробленні комплексу заходів, спрямованих на профілактику карієсу зубів у дітей із синдромом Дауна, на тлі особливостей їх психічного розвитку, шляхом комплексного аналізу стоматологічного статусу, виявлення предикторів розвитку карієсу та впливу на патогенетичні ланки розвитку цього захворювання.

Використання результатів роботи

Результати дослідження впроваджено у навчальний процес кафедри стоматології дитячого віку та імплантології, кафедри терапевтичної стоматології, кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Харківського національного медичного університету, кафедри дитячої стоматології Івано-Франківського національного медичного університету, кафедри стоматології дитячого віку ДВНЗ «Ужгородський національний університет», а також у практику Університетського стоматологічного центру Харківського національного медичного університету, «КНП «Міська дитяча поліклініка №23» Харківської міської Ради, КНП «Міська стоматологічна поліклініка №2» Харківської міської Ради, КНП «Міська стоматологічна поліклініка №4» Харківської міської Ради, КНП «Близнюківська ЦРЛ», КНП «Сахновщинська ЦРЛ Сахновщинської районної ради Харківської області».

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях

За темою дисертації опубліковано 17 наукових праць, у тому числі 6 статей. З них 4 – у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 2 – у зарубіжних виданнях; 7 – публікації в інших виданнях, матеріалах вітчизняних і міжнародних конгресів, конференцій; 1 - деклараційний патент на винахід України (№117188); 1 - деклараційний патент України на корисну модель (№119727); 1 - інформаційний лист № 110-2018; 1 - нововведення (випуск 4, реєстр. № 406/4/17).

Видання, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Iskorostenskaya O. Evaluation of the mineralizing potential of oral fluid in children with Down syndrome depending on the level of the cariogenic process / O. Iskorostenska , R. Nazaryan, L. Kryvenko, Ye. Tishkovets // Eureka: Health Sciences. – 2020. – № 4. – P. 101–113. *(Здобувачем здійснено обстеження пацієнтів, набір клінічного матеріалу, статистичне опрацювання даних, аналіз результатів, написання статті).*

2. Iskorostenskaya O. Interrelation of the gene CDKN1A (rs 1801270) polymorphic state and level of development of caries in children with Down syndrome / O. Iskorostenskaya, R. Nazaryan, O. Gorenskaya, N. Volkova, V. Gargin // Georgian Medical News. – 2018. – №2 (275). – P. 112-117. *(Здобувачем здійснено обстеження пацієнтів, набір клінічного матеріалу, статистичне опрацювання даних, аналіз результатів, написання статті).*

3. Iskorostenskaya O. Analysis of VNTR polymorphism of gene MUC5B in connection with certain physico-chemical properties of oral liquid in children with Down syndrome / O. Iskorostenskaya, R. Nazaryan, O. Gorenskaya, N. Volkova // INTER COLLIGAS. – 2017. – Vol. 4, № 4. – P. 211–217. *(Здобувачем здійснено обстеження пацієнтів, оцінку ефективності використання лікувально-профілактичного комплексу, статистичне опрацювання даних, аналіз результатів).*

4. Іскоростенська О. В. Мікробіологічний аналіз зубного нальоту у дітей із синдромом Дауна / О. В. Іскоростенська, Р. С. Назарян, Т. М. Замазій // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки. – 2017. – №1. – С. 97–101. *(Здобувачем зібрано фактичний матеріал, проведено статистичне оброблення даних, оформлено і підготовано текст до друку).*

5. Іскоростенська О. В. Виявлення факторів ризику карієсу зубів у дітей із синдромом Дауна / О. В. Іскоростенська, Р. С. Назарян // Вісник проблем біології та медицини. – 2016. – Вип.3, Том 2 (132). – С. 132–137. *(Здобувачем зібрано фактичний матеріал, проведено статистичне оброблення даних, оформлено і підготовано текст до друку).*

6. Іскоростенська О. В. Показники гігієнічного статусу порожнини рота у дітей із синдромом Дауна / О. В. Іскоростенська, Р. С. Назарян // Медицина сьогодні і завтра. – 2016. – №1. – С.35–41. *(Здобувачем виконано клінічний набір матеріалу, постановка проблеми, аналіз та узагальнення отриманих результатів, написання статті).*

7. Іскоростенська О. В. Особливості раціону харчування дітей із синдромом Дауна як один з факторів ризику виникнення стоматологічних

захворювань / О. В. Іскоростенська, Р. С. Назарян // Медицина сьогодні та завтра. – 2015. – №4 (69). – С. 128–132. (Здобувачем зібрано фактичний матеріал, проведено статистичне оброблення даних, оформлено і підготовано текст до друку).

Видання, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Іскоростенська О. В. Прогнозирование кариеса зубов на основе определения колониеобразующих единиц *Streptococci mutans* / О. В. Іскоростенська, М. В. Ткаченко, Я. І. Заверуха // збірник тез науково-практичної конференції в рамках конкурсу «Сяйво посмішки», Харків, 12–13 грудня 2015 р. – Харків, 2015. – С. 37–39.

9. Іскоростенська О. В. Виявлення факторів ризику карієсу у дітей раннього віку / О. В. Іскоростенська, М. В. Ткаченко, І. Г. Ткаченко // збірник тез науково-практичної конференції в рамках конкурсу «Сяйво посмішки», Харків, 12–13 грудня 2015 р. – Харків, 2015. – С. 37–39.

10. Іскоростенська О. В. Щодо питання про орфанні захворювання / О. В. Іскоростенська, Л. С. Кривенко, М. В. Ткаченко // збірник тез науково-практичної конференції в рамках конкурсу «Сяйво посмішки», Харків, 12-13 грудня 2015 р. – Харків, 2015. – С. 37-39.

11. Назарян Р. С. Застосування засобів гігієни порожнини рота у дітей із синдромом Дауна / Р. С. Назарян, О. В. Іскоростенська // матеріали науково-практичної конференції «Інноваційні технології в стоматології», Тернопіль, 23 вересня 2016 р. – Тернопіль, 2016. – С. 88–89.

12. Назарян Р. С. Клінічні випадки плинусу вагітності у жінок, що мають дітей із синдромом Дауна / Р. С. Назарян, О. В. Іскоростенська, А. С. Абрикосова // збірник тез науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків. Профілактика неінфекційних захворювань учнівської молоді», Харків, 17–18 листопада 2016 р. – Харків, 2016. – С. 26–27.

Видання, які додатково відображають наукові результати дисертації:

13. Іскоростенська О. В. Особенности клинических проявлений синдрома Дауна в стоматологической практике (обзор литературы) / О. В. Іскоростенська, В. О. Мись, Ю. М. Мікулінська-Рудич, О. С. Олейник // Вісник проблем біології та медицини. – 2014. – Вип. 2, Том 3 (109). – С. 20–28. *(Дисертантом виконано огляд літературних джерел та здійснено літературне оформлення статті).*

14. Пат. 117188 Україна, UA, МПК (2018.01), A61K 8/18 (2006.01), A61K 8/21 (2006.01), A61K 9/12 (2006.01), A61Q 11/00, A61P 1/02 (2006.01). Спосіб профілактики карієсу зубів у дітей з синдромом Дауна / Іскоростенська О. В. (UA), Назарян Р. С. (UA) // Харківський національний медичний університет (UA). – Заявка а 2017 02245; Заявл. 10.03.2017; Опубл. 25.06.2018; Бюл. № 12. *(Здобувачем зібрано первинний матеріал, визначена комбінація профілактичних засобів та виконано літературне оформлення патенту на винахід).*

15. Пат. 119727, Україна, МПК (2017.01), A61K 9/00, A61P 43/00. Спосіб виконання стоматологічних лікувально-гігієнічних процедур у дітей з синдромом Дауна / Іскоростенська О. В. (UA), Назарян Р. С. (UA) // Харківський національний медичний університет (UA). – Заявка u 2017 02411; Заявл. 15.03.2017; Опубл. 10.10.2017; Бюл. №19. *(Дисертантом зібрано первинний матеріал, визначено спосіб виконання процедур, написана формула корисної моделі та виконано літературне оформлення патенту).*

16. Назарян Р. С. Спосіб виконання стоматологічних лікувально-гігієнічних процедур у дітей з синдромом Дауна / Р. С. Назарян, О. В. Іскоростенська, Н. Б. Гречко, С. О. Скляр // Інформаційний лист № 110-2018. – 2018. *(Дисертантом зібрано первинний матеріал, визначена послідовність виконання профілактичних заходів та виконано літературне оформлення інформаційного листа).*

17. Назарян Р. С. Спосіб виконання стоматологічних лікувально-гігієнічних процедур у дітей з синдромом Дауна / Р. С. Назарян, О. В.

Іскоростенська // Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. – 2017. – Випуск 4, реєстр. № 406/4/17. – С. 364–365.

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження.

Наукове дослідження асистентки Іскоростенської О. В. на тему «Комплексна система профілактики карієсу у дітей із синдромом Дауна» комісією з питань етики та біоетики Харківського національного медичного університету визнано таким, що відповідає загальноприйнятим нормам моралі, вимогам дотримання прав, інтересів та особистої доступності учасникам дослідження.

Ризик для суб'єктів дослідження під час виконання роботи відсутній. Учасники дослідження інформувалися про всі аспекти, пов'язані з метою, завданнями, методиками та користю дослідження.

Лабораторні та інструментальні методи досліджень є загальноприйнятими. Іскоростенська О. В. у своїй діяльності керувалася гуманними цілями, гідно виконувала свої обов'язки та діяла на благо хворих.

Мета та завдання дисертації є науково обґрунтованими, використані методи дослідження є безпечними.

Висновки та рекомендації не пов'язані з безпосереднім ризиком для здоров'я пацієнтів, порушенням їхніх прав чи морально-етичних норм, приниженням людської гідності або дискримінацією. Експерименти на людині не проводились.

Ухвалили: ЕК не заперечує проти подання до офіційного захисту дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) асистентки кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Харківського національного медичного університету Іскоростенської Ольги Володимирівни на тему «Комплексна система профілактики карієсу у дітей із синдромом Дауна» та вважає, що описані в дисертаційній роботі методи дослідження

використовувалися з дотриманням прав людини, відповідно до чинного в Україні законодавства, відповідають міжнародним етичним вимогам і не порушують етичні норми у науці та стандарти проведення біомедичних досліджень (протокол № 2 засідання комісії з питань етики та біоетики Харківського національного медичного університету від 10.06.2020 року).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація викладена українською мовою, написана грамотно, професійно, легко сприймається. Матеріал викладено послідовно, логічно, висновки відповідають меті та завданням роботи, що свідчить про кваліфікаційну фахову підготовку автора.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

Дисертація присвячена розробленню комплексу заходів, спрямованих на профілактику карієсу зубів у дітей з синдромом Дауна, на тлі особливостей їх психічного розвитку, шляхом комплексного аналізу стоматологічного статусу, виявлення предикторів розвитку карієсу та впливу на патогенетичні ланки розвитку цього захворювання.

Дисертаційне дослідження за даною тематикою відповідає науковим напрямкам:

2.3. Експериментальне та клінічне розроблення методів лікування основних стоматологічних захворювань і впровадження їх у клінічну практику;

2.4. Розроблення методів профілактики основних стоматологічних захворювань, що відповідає паспорту спеціальності 14.01.22 – стоматологія.

Рекомендація дисертації до захисту

Дисертація асистентки кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Харківського національного медичного університету

Іскоростенської Ольги Володимирівни за спеціальністю 221 «Стоматологія» на тему «Комплексна система профілактики карієсу у дітей із синдромом Дауна» є закінченою науковою працею, у якій вирішено актуальне завдання вдосконалення надання стоматологічної допомоги дітям із синдромом Дауна.

У роботі наведено теоретичне обґрунтування й нове вирішення наукового завдання, яке полягає у підвищенні клінічної ефективності профілактики та лікування карієсу зубів у дітей із синдромом Дауна, шляхом розроблення комплексу заходів, на підставі комплексного аналізу стоматологічного статусу, виявлення предикторів розвитку карієсу та впливу на патогенетичні ланки розвитку цього захворювання.

За своїм обсягом і рівнем досліджень, теоретичною та практичною цінністю, науковою новизною результатів, об'єктивністю та обґрунтованістю висновків дисертаційна робота Іскоростенської Ольги Володимирівни відповідає вимогам пункту 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ № 167 від 06.03.2019 р., та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р., які висуваються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії (PhD), а здобувачка заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Результати голосування: за – 3 голоси, проти – 0 , утрималося – 0.

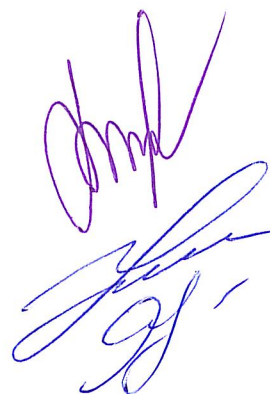
Голова фахового семінару:

д. мед. н., професор

Рецензенти:

д. мед. н., професорка

к. мед. н., доцентка

І. В. Янішен

І. І. Соколова

Ю. Ю. Ярославська